

**Poročilo o delu Medresorske delovne skupine
za boj proti trgovini z ljudmi v letu 2005**

Ljubljana; Februar 2006

Povzetek

Sklep Vlade Republike Slovenije št. 240-05/2003-1 z dne 18. decembra 2003 o ustanovitvi Medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi (v nadaljevanju: MDS), nalaga slednji, da periodično poroča Vladi Republike Slovenije o opravljenih aktivnostih na področju problematike trgovine z ljudmi v Sloveniji.

V letu 2005 se je MDS sestala štiri krat, in sicer 25. marca, 18. maja, 28. septembra in 3. novembra. Vsebina in sklepi razprav z delovnih sestankov so zabeleženi v vsakokratnem Zapisniku sestanka MDS, ki je bil po potrditvi razdeljen članom MDS.

Leto 2005 je zaznamovala predvsem problematika financiranja projekta Oskrbe žrtev trgovine z ljudmi in posredno s tem izvajalca tega projekta nevladno organizacijo društvo Ključ. Potekali so večkratni sestanki ožjih delovnih skupin - članov MDS, predvsem predstavnikov Ministrstva za notranje zadeve (MNZ), Ministrstva za pravosodje (MP) in Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve (MDDSZ), ki so bili tudi neposredno zadolženi za reševanje problema. Posamezne projekte opredeljene v Akcijskem načrtu iz leta 2004 je bilo potrebno popraviti v smeri večje preglednosti glede navajanja nosilcev nalog, zagotavljanja sredstev ter izvedbenih rokov. Nekaj več vsebinskih sprememb je bilo potrebno vnesti v projekt "Oskrba žrtev trgovine z ljudmi", predvsem s poudarkom na upoštevanju načel enakosti in transparentnosti v odnosu do sodelovanja z nevladnimi organizacijami, kot tudi zakonitosti porabe proračunskih sredstev. Izvedba osnovne oblike pomoči opredeljene po mednarodnih standardih s tega področja je ob upoštevanju naštetih načel, možna le s povabilom nevladnim organizacijam usposobljenim za pomoč in asistenco tovrstnim žrtvam, ki želijo v tem projektu sodelovati. Tako je na podlagi predhodne uskladitve, Vlada Republike Slovenije na svoji 50. redni seji dne 24. novembra 2005, sprejela Sklep št. 23100-2/2005/9 o spremembah in dopolnitvah Akcijskega načrta Medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi za obdobje od leta 2004 do vključno leta 2006, kot tudi natančnejšo opredelitev pogojev financiranja nevladne organizacije društva Ključ za projekt Oskrba žrtev trgovine z ljudmi v letu 2005 in objavo javnega razpisa za ta isti projekt v letu 2006. Več o vsebini in izvedbi projekta in posredno s tem financiranja društva Ključ, je opisano v IV. poglavju tega poročila.

Na temo boja proti trgovini z ljudmi so bila oblikovana usklajena poročila in odgovori različnim institucijam v državi, kot tudi nekaterim mednarodnim nevladnim organizacijam. Državnemu zboru Republike Slovenije je bil posredovan usklajen odgovor na poslansko vprašanje o problematiki trgovine z ljudmi v Republiki Sloveniji, ki ga je preko predsednika Državnega zbora Republike Slovenije, dne 15. junija 2005, Vladi Republike Slovenije postavila poslanka mag. Majda Potrata. Odgovor v obliki pojasnil o reševanju problematike Društva Ključ in soočanja s problematiko trgovine z ljudmi v Republiki Sloveniji je bil posredovan tudi Varuhu človekovih pravic. Z namenom širitve sodelovanja z nevladnimi in humanitarnimi organizacijami na področju učinkovitejšega ukrepanja proti trgovini z ljudmi, sta se na povabilo MDS odzvali Slovenska karitas in Rdeči križ Slovenije.

Zakonodaja

Na zakonodajnem področju in v okviru oblikovanja politik ukrepanja proti trgovini z ljudmi, so bili v letu 2005 postavljeni vidni premiki. Sprejet je bil Zakon o zaščiti prič, katerega uporaba se nanaša tudi za zaščito prič žrtev trgovine z ljudmi. Sprejet je bil Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o kazenskem postopku, ki opredeljuje, da ima tudi mladoletni oškodovanec kaznivega dejanja trgovine z ljudmi (387.a čl. KZ) pooblaščenca, ki skrbi za njegove pravice. Sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o državnem tožilstvu še vedno predvideva področje trgovine z ljudmi v pristojnost na novo preoblikovane Skupine državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala pri Vrhovnem državnem tožilstvu Republike Slovenije. Pomemben strateški dokument je konec leta v Državnem zboru sprejeta "Resolucijo o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških 2005 –

2013", ki med strateške cilje navaja tudi sistemsko ureditev preprečevanja trgovine z ljudmi in spolnega izkoriščanja zaradi prostitucije in pornografije. In kot mednarodni dokument, ki predvideva celostno urejanje te problematike je novo sprejeta Konvencija SE o ukrepih proti trgovini z ljudmi. Usklajevanje pobude za podpis konvencije s strani Republike Slovenije je bilo ob koncu leta v sklepni fazi.

Preventiva

Na področju preventive so v letu 2005 potekale aktivnosti tako pri ozaveščanju širše javnosti, pri čemer velja izpostaviti objavo problematike trgovine z ljudmi in aktivnosti MDS na spletnem naslovu Vlade Republike Slovenije (internetni naslov: http://www.vlada.si/delo_vlade/projekti/boj_trgovina_z_ljudmi/). Na področju ozaveščanja ciljne populacije se je nadaljeval program "Vijolica" - izobraževanja po osnovnih in srednjih šolah o pasteh trgovine z ljudmi ter program delavnic zoper zlorabo otrok. Za strokovno javnost so bile izdelane posamezne publikacije, ki so zajemale prevode pomembnejših mednarodnih dokumentov, kot tudi zbornike strokovnih prispevkov. Razdeljene so bile ob priložnostnih dogodkih na konferencah, seminarjih in okroglih mizah. Ti dogodki so potekali v so-organizacijah državnih institucij in nevladnih organizacij. Kot oblika raziskovalne dejavnosti je bila v okviru projekta reintegracije žrtev trgovine z ljudmi - EQUAL izdelana raziskava o ugotavljanju možnosti zaposlovanja žrtev trgovine z ljudmi pri slovenskih delodajalcih.

MDS je oblikovala metodologijo zbiranja podatkov o pojavu trgovine z ljudmi v Sloveniji, ki temelji na merljivih podatkih Policije in Državnega tožilstva dodatno pa so upoštevani podatki nevladnih organizacij glede dela z žrtvami trgovine z ljudmi, kot tudi podatki Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje glede izdaje delovnih dovoljenj tujcem za posamezna delovna področja. V slednjem se opaža manjši trend upadanja izdaje delovnih dovoljenj za poklic plesalk (694 v l. 2005 / 707 v l. 2004) in poklice v gradbeništvu (3465 v l. 2005 / 3665 v l. 2004), trend naraščanja izdaje delovnih dovoljenj pa je opaziti pri kitajskih državljanih (284 v l. 2005 / 245 v l. 2004).

Pregon kaznivih dejani

V letu 2005 je bilo obravnavanih 7 kazenskih zadev (3 za kazniva dejanja Trgovina z ljudmi 387.a čl. KZ, 4 za kazniva dejanja Spravljanje v suženjsko razmerje 387 čl. KZ) zoper skupno 12 oseb (storilcev) in v škodo 8 oškodovank (žrtev trgovine z ljudmi). Zaradi dogovora o evidentiranju kazenskih zadev, ki se navezujejo na trgovino z ljudmi le v ožjem smislu (samo kaznivi dejanja 387.a in 387 KZ in ne več kazniva dejanja s področja prostitucije ali ilegalnih prehodov državne meje) je statistično obravnavano manj primerov glede na minula leta.

Pomoč in zaščita žrtev

Kot oblika pomoči je bilo v letu 2005 s strani NVO Društva Ključ obravnavanih 16 potencialnih žrtev trgovine z ljudmi, ki so potrebovale večkratne osebne in telefonske pogovore, kratkotrajno psihosocialno pomoč, pomoč pri ponovnem vzpostavljanju stika z družino, pri vzpostavljanju stika s pristojnimi organizacijami v državi izvora, kamor so se vrnile oziroma vrnil, ali pri stikih s slovensko policijo. Pomoč žrtvam trgovine z ljudmi je bila uvedena tudi v okviru projekta za uvajanje mehanizma prepoznavanja, pomoči in zaščito žrtev trgovine z ljudmi in/ali spolnega nasilja v azilnih postopkih v Sloveniji (PATS), ki so ga skupaj pripravili Sektor za azil pri Ministrstvu za notranje zadeve, nevladni organizaciji društvo Ključ in Center za psiho-socialno pomoč beguncem pri Slovenski filantropiji ter Visoki komisariat Združenih narodov za begunce (UNHCR). Projekt PATS se nadaljuje iz leta 2005 v leto 2006 in ga v skladu z akcijskim načrtom MDS financira Ministrstvo za zunanje zadeve. V letu 2005 je bilo v okviru tega projekta opravljenih 96 informativnih razgovorov s prosilci za azil. Kot primer dobre prakse je projekt PATS prenesen tudi v druge države zahodnega Balkana (Hrvaška in BiH). Prav tako se je v letu 2005 izvajal že omenjeni projekt EQUAL – reintegracija žrtev trgovine z ljudmi, financiran iz sredstev Evropskega socialnega sklada. Na

podlagi javnega razpisa objavljenega s strani MDDSZ je po izboru, projekt pričelo izvajati društvo Ključ.

Izobraževanje

Na področju izobraževanja so potekala skupna horizontalna usposabljanja nevladnih organizacij in strokovnih kadrov organov odkrivanja in pregona kaznivih dejanj s področja problematike trgovine z ljudmi. Organizirana so bila tudi redna vertikalna izobraževanja v okviru posameznih organizacij, katerih delo se navezuje na področje trgovine z ljudmi ter udeležba predstavnikov le teh na izobraževanjih v tujini.

Mednarodno sodelovanje

Potekale so tudi številne regionalne in mednarodne aktivnosti na temo trgovine z ljudmi, ki so bile organizirane v domeni Združenih narodov, OVSE, Sveta Evrope, Komisije EU, IOM, regionalnih iniciativ, Europol, Interpol, Eurojusta in nekaterih nevladnih povezav. Udeležba na tovrstnih zasedanjih je bila zaznamovana s prispevki slovenskih predstavnikov.

Aktivnosti MDS so bile odvisne tudi od aktualnih potreb in operativnega dela tako vladnih kot nevladnih organizacij na področju preprečevanja in boja proti trgovini z ljudmi. V nadaljevanju poročila so prikazane aktivnosti MDS po vsebinskih sklopih, kot jih opredeljuje Akcijski načrt.

I. Zakonodajni okvir

V mesecu decembru 2005 je Ministrstvo za pravosodje pripravilo predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o državnem tožilstvu, ki ga je Vlada Republike Slovenije sprejela dne 22.12.2005 in posredovala v obravnavo po nujnem postopku Državnemu zboru Republike Slovenije (objava: Poročevalec DZ, št. 1/06). Predlog zakona med drugim ukinja izrecno navedbo trgovine z ljudmi med pristojnostmi Skupine državnih tožilcev za posebne zadeve pri Vrhovnem državnem tožilstvu Republike Slovenije (10. člen Zakona o državnem tožilstvu, Uradni list RS, št. 14/03-UPB1), saj se navedeno skupino preoblikuje v Skupino državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala pri Vrhovnem državnem tožilstvu Republike Slovenije z drugače predpisanimi pristojnostmi (2. člen predloga zakona, ki spreminja 10. člen Zakona o državnem tožilstvu). Področje trgovine z ljudmi bo še vedno v pristojnosti navedene nove specializirane skupine, saj so predlagane določbe o njeni pristojnosti dokaj široke - "področje organiziranega, klasičnega in gospodarskega kriminala in drugih kaznivih dejanj, katerih odkrivanje in pregon zahtevata posebno organiziranost in usposobljenost". Kazniva dejanja s področja trgovine z ljudmi (387. in 387.a člen Kazenskega zakonika) pa nedvomno so (lahko) del organiziranega kriminala, ali pa so lahko vsaj vključena v splošno definicijo kaznivih dejanj, "katerih odkrivanje in pregon zahtevata posebno organiziranost in usposobljenost". Navedeni zakon je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 17/2006, navedena določba spremenjenega 10. člena začne veljati 4.3.2006.

Posamezni člani MDS so kot predstavniki svojih resorjev in hkrati na podlagi naloge opredeljene v Akcijskem načrtu, sodelovali pri pripravi in oblikovanju Zakona o zaščiti prič, ki je bil sprejet v Državnem Zboru RS dne 30. novembra 2005.

Ministrstvo za pravosodje je v letu 2005 pripravilo tudi Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o kazenskem postopku, Državni zbor Republike Slovenije pa ga je 28.10.2005 sprejel (objavljen: Uradni list RS, št. 101/2005). S 1. členom navedenega zakona se je v besedilo tretjega odstavka 65. člena Zakona o kazenskem postopku dodalo besedilo "in kaznivega dejanja trgovine z ljudmi po 387.a členu", kar pomeni, da ima tudi mladoletni oškodovanec (žrtev) kaznivega dejanja po 387.a členu Kazenskega zakonika pooblaščenca, ki skrbi za njegove pravice, še posebej v zvezi z zaščito njegove integritete med zaslišanjem pred sodiščem in uveljavljanjem premoženjskopравnega zahtevka.

Odbor Državnega zbora Republike Slovenije za zunanjo politiko je na svoji 30. nujni seji, ki je bila 7. decembra 2005, obravnaval in se strinjal s Pobudo za sklenitev Pogodbe med Republiko Slovenijo in Združenimi državami Amerike o sodelovanju v boju proti organiziranemu kriminalu, nezakoniti trgovini s prepovedanimi drogami in predhodnimi sestavinami, terorizmu in drugimi kaznivimi dejanji, med katerimi velja posebej izpostaviti sodelovanje pri ukrepih za boj proti trgovini z ljudmi.

Državni Zbor Republike Slovenije je 27. oktobra 2005 sprejel "Resolucijo o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških 2005 – 2013". Med strateške cilje politike enakosti spolov je navedena tudi "sistemska ureditev preprečevanja trgovine z ljudmi in spolnega izkoriščanja zaradi prostitucije in pornografije" (besedilo 16. točke drugega odstavka 4. podpoglavja Namen in cilji nacionalnega programa). Področje trgovine z ljudmi pa je posebej poudarjeno v drugem poglavju, v pododdelku 5.2.2. Trgovina z ljudmi in spolno izkoriščanje.

Februarja 2005 so se zaključila pogajanja in sodelovanje v Odboru Sveta Evrope za akcijo proti trgovini z ljudmi (angl. CAHTEH), katerega cilj je bila priprava Konvencije o ukrepih proti trgovini z ljudmi. V odboru je kot predstavnik slovenske delegacije sodeloval nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi, hkrati pa sta kot predstavnici odbora za človekove pravice in odbora za enakost spolov sodelovali slovenski strokovnjakinji iz Ministrstva za zunanje zadeve in Urada za enake možnosti. Konvencija je bila sprejeta na izrednem

zasedanju Odbora ministrov Sveta Evrope dne 3. maja 2005, za podpis pa je bila odprta ob zasedanju Tretjega vrha predsednikov vlad in držav Sveta Evrope, ki je potekal v Varšavi med 16. in 17. majem 2005. Pobuda za podpis konvencije s strani Republike Slovenije, je v vladni proceduri.

II. Preventiva

Preventiva je nedvomno med pomembnejšimi področji ukrepov proti trgovini z ljudmi. V izogib posledicam, ki so zaradi ranljivosti človeškega dostojanstva in kršenja človekovih pravic težje odpravljive, je smiselno vlagati v preventivne aktivnosti ter tako poizkušati izkoreniniti ali vsaj omiliti ta odklonski pojav današnje družbe.

Preventivno ukrepanje je možno na različnih segmentih in hkrati tudi za različne ciljne skupine. Zajema ozaveščanje širše in strokovne javnosti, ozaveščanje ciljnih skupin – potencialnih žrtev trgovine z ljudmi, raziskovalne dejavnosti, spremljanje pojava ter nenazadnje krepitev nadzorstvenih mehanizmov tako v okviru organov preiskave in pregona, kot tudi v okviru drugih institucij, katerih delo posega na področje boja proti trgovini z ljudmi.

V okviru preventivnih dejavnosti je v Akcijskem načrtu pod 4. točko tega poglavja opredeljena potreba po postavitvi ustrezne metodologije zbiranja statističnih podatkov o pojavu trgovine z ljudmi v Republiki Sloveniji. Na podlagi dosedanjih izkušenj ugotavljamo, da je na osnovi statističnih podatkov, ki zajemajo število zadev – kazenskih ovadb, obtožb, pravnomočnih sodb, število osumljencev in žrtev, težko opredeliti pojav, ki bi zrcalil določeno časovno obdobje. Upoštevati je potrebno dolgotrajnost postopkov in spreminjanje okoliščin posamezne zadeve, ki iz prvotno podane kazenske ovadbe skozi čas preide v obtožnico za tem pa v sodbo. Možnosti različnih razpletov posamezne zadeve je več in jih je le težko posamezno spremljati. Upoštevajoč navedeno, je MDS opredelila, da se pojav trgovine z ljudmi v Republiki Sloveniji spremlja na podlagi merljivih podatkov Policije in Državnega tožilstva torej direktnih kazalcev. Dodatno bodo upoštevani indirektni kazalci nevladnih organizacij glede dela z žrtvami trgovine z ljudmi pri čemer je potrebno števila obravnavanih žrtev predhodno uskladiti. Evidentirajo se tudi podatki Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, ki se nanašajo na izdana delovna dovoljenja osebam tujim državljanom, za t.i. rizične poklice, kjer bi lahko prišlo do zaznavanja elementov trgovine z ljudmi. Vsi tako opredeljeni merljivi podatki so zbrani v tabelah, ki so priloga poročila. MDS bo kazalce pojava trgovine z ljudmi v Republiki Sloveniji dopolnjevala v skladu z mednarodnimi, evropskimi in nacionalnimi standardi in prakso.

Ozaveščanja širše javnosti

Ena izmed oblik ozaveščanja širše javnosti je dostopnost do osnovnih informacij objavljenih na spletnih straneh. Tako je problematika boja proti trgovini z ljudmi od maja 2005 v slovenskem in angleškem jeziku objavljena na spletnem mestu Vlade Republike Slovenije (internetni naslov: http://www.vlada.si/delo_vlade/projekti/boj_trgovina_z_ljudmi/). Stran obsega predstavitev dela Medresorske delovne skupine za boj proti trgovini z ljudmi, ključne mednarodne in nacionalne dokumente, raziskave in poročila ter povezave z organizacijami, ki žrtvam trgovine z ljudmi zagotavljajo pomoč. Za aktualiziranje vsebin skrbi Urad vlade za informiranje. Do omenjenih vsebin pa uporabniki interneta lahko dostopajo tudi prek portala e-uprava <http://e-uprava.gov.si/e-uprava/> - podportal »Življenjski dogodki«.

Prav tako je bila na področju elektronskega informiranja ozaveščanja javnosti, v letu 2005 aktivna tudi Mednarodna organizacija za migracije (angl. IOM) pisarna v Ljubljani, ki je dnevno spremljala in zbirala prispevke v slovenskih medijih na temo trgovine z ljudmi, zainteresirani javnosti pa posredovala elektronske informacije na temo migracij, ki jih izdaja IOM Ženeva.

Kot obliko preventivnega delovanja je Društvo Ključ na koncertu skupine REM v Tivoliju razdelilo 3000 preventivnih letakov o trgovini z ljudmi, na festivalu EXIT v okviru projekta »Free your mind« pa je bil izdelan preventivni / promocijski material na temo boja proti trgovini z ljudmi. Oba dogodka sta bila organizirana s strani televizijske družbe MTV, ki je tudi povabila Društvo Ključ k sodelovanju.

Ozaveščanje ciline populacije

V letu 2005 je Društvo Ključ nadaljevalo s preventivnim programom "Vijolica" – kako se izogniti pastem trgovine z ljudmi", ki se izvaja po osnovnih in srednjih šolah v Sloveniji. Delavnice o pasteh trgovine z ljudmi so bile izvedene za približno 300 uporabnikov. V letu 2005 je društvo nadaljevalo tudi z delavnicami o ukrepih proti zlorabi otrok, program se v izvorniku imenuje CAP. Delavnice so bile izvedene za približno 700 udeležencev.

Natisnjeni in razmnoženi so bili tudi informativni letaki za žrtve trgovine z ljudmi v katerih so obvestila o oblikah pomoči, ki jih nudi društvo Ključ in o postopkih, ki jih izvaja Policija ter o zaslišanju pred preiskovalnim sodnikom. V izobraževalnem centru Gotenica je bilo marca 2005 policistom in kriminalistom razdeljenih 2000 letakov v okviru usposabljanja t.i. multiplikatorjev.

Ozaveščanje strokovne javnosti

Ministrstvo za notranje zadeve in Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve sta sofinancirala izdajo publikacije »Človek ni naprodaj – izbrani mednarodni dokumenti za ukrepanje proti spolnemu izkoriščanju in zlorabi otrok«, ki jo je izdal Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope v Ljubljani (IDC SE) pri NUK v Ljubljani. Publikacija je bila izdana v 2000 izvodih. Razmnožena je bila v okviru mednarodne konference o nasilju nad otroki, ki je potekala julija 2005 v Ljubljani, 250 izvodov publikacije je bilo razdeljenih Policijskim upravam po Sloveniji z namenom izobraževanja in ozaveščanja strokovnih delavcev policije. Publikacija je bila razdeljena tudi osnovnim in srednjim šolam, centrom za socialno delo, nevladnim organizacijam in medijem. Zajema prevod sledečih pomembnih mednarodnih dokumentov: Jokohamska globalna zaveza 2001, Konvencija Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi, Obrazložitevno poročilo h Konvenciji Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi, Konvencija o otrokovih pravicah, Izbirni protokol h Konvenciji o otrokovih pravicah glede prodaje otrok, otroške prostitucije in otroške pornografije, Smernice UNICEFA za zaščito pravic otrok, žrtev trgovanja v Jugovzhodni Evropi, Priporočilo Odbora ministrov Sveta Evrope Rec (2001)16 o varstvu otrok pred spolnim izkoriščanjem, Resolucija Parlamentarne skupščine Sveta Evrope Res 1307 (2002) Spolno izkoriščanje otrok: brez tolerance.

Društvo Ključ je v okviru gostujočih predavanj sodelovalo s Pravno fakulteto v Ljubljani in Fakulteto za socialno delo v Ljubljani in sicer pri strokovnih predmetih za študentsko populacijo četrtil letnikov.

Tri okrogle mize o trgovini z ljudmi, je Društvo Ključ organiziralo v sodelovanju s SECRAN (angl. South-East European Child Rights Action Network) in s Fakulteto za socialno delo v Ljubljani. Okrogle mize so potekale v Ljubljani, Mariboru in Kopru. Uvodne prispevke k razpravam so podali tudi nekateri predstavniki MDS. Prispevki pa so zbrani v zborniku "Trgovina z ljudmi v Sloveniji – fikcija ali realnost".

IOM Ljubljana je v letu 2005 skupaj s partnerji (Slovensko filantropijo-Centrom za promocijo zdravja, AIDS Fundacijo Robert ter Ambulanto s posvetovalnico za ljudi brez zdravstvenega zavarovanja) izvajal lokalni projekt s področja preventive nad razširjanjem HIV/AIDS-a, ki je financiran s strani Mestne občine Ljubljana in Nizozemskega veleposlaništva v Sloveniji. Ciljni skupini projekta sta ožja ciljna skupina in sicer ranljive skupine žrtve trgovine z ljudmi, prostitutke, nedokumentirani migranti in prosilci za azil, širša ciljna skupina pa so vsi občani MOL, predvsem pa tisti, ki so v intimnem stiku s člani ožje ciljne skupine oziroma njihovi

partnerji. Osnovni namen projekta je prispevati k preventivi HIV/AIDS-a med mobilnim prebivalstvom in migranti ter dvigniti zavest prebivalstva o pomembnosti zdravstvenih potreb mobilnega prebivalstva, predvsem pa o njihovi ranljivosti do okužbe s HIV/AIDS in drugimi nalezljivimi boleznimi. Glavne aktivnosti projekta so izdelava informativne brošure, identifikacija informativnih lokacij in kontaktnih oseb, telefonsko svetovanje preko že obstoječe telefonske linije AIDS Fundacije Robert ter možnost prostovoljnega HIV testiranja na Infekcijski kliniki.

Raziskovalne dejavnosti

Društvo Ključ je v okviru pobude EQUAL, Razvojnega partnerstva (Re)integracija žrtev trgovine z ljudmi" med slovenskimi delodajalci izdelalo raziskavo s ciljem ugotavljanja kolikšne so možnosti zaposlovanja žrtev trgovine z ljudmi. Izvajanje in financiranje projekta EQUAL je predstavljeno v poglavju Pomoč in zaščita žrtev trgovine z ljudmi tega poročila.

V testno populacijo so bila zajeta podjetja (d.d, d.o.o. in s.p.) z osnovno dejavnostjo gradbeništva, trgovine, gostinstva, turizma in nekaterih drugih storitvenih dejavnosti (po SKD - F, G, H, I in nekatere dejavnosti iz sklopa O). Podatke o populaciji so bili pridobljeni iz baze PIRS 2004. Z uporabo posebnega kriterija, minimalno 2 zaposlena, je bila populacija omejena na 15.320 podjetij, od katerih je bilo v vzorec naključno izbranih 3.063 podjetij.

Anketa je bila sestavljena iz treh sklopov in sicer; kako anketiranci prepoznajo problematiko trgovine z ljudmi, ali že kako sodelujejo pri reševanju te problematike in končno testirati možnosti in poglede anketirancev na temo delovne (re)integracije žrtev.

- sklop 1: Seznanjenost

92% anketirancev meni, da problematiko trgovine z ljudmi pozna, vendar zgolj slabo ali srednje dobro. Pri opisovanju splošnih značilnosti žrtev trgovine z ljudmi prevladuje mnenje, da so to predvsem osebe, ki imajo osnovnošolsko izobrazbo ali manj. Prevladuje tudi mnenje, da so to predvsem vojne sirote, prostitutke oz. prostituti in ekonomski migranti!

- sklop 2: Vpletenost

En sam anketiravec je odgovoril pritrdilno. Med anketiranci, ki so odgovorili nikalno (43 anketirancev, trije so odgovorili ne vem in trije niso želeli odgovoriti) so pogosto omenjeni razlogi: a) preslabo poznavanje tematike in možnosti sodelovanja;

b) ni bilo izražene želje s strani organizacij, ki si želijo sodelovanje ali pomoč;

c) ni zadosti sredstev oz. je podjetje premajhno;

d) ni bilo priložnosti za takšno dejanje.

- sklop 3: Pozitivni, negativni dejavniki zaposlovanja žrtev trgovine z ljudmi

Anketirancem je bilo ponujenih 6 dejavnikov, ki bi lahko bili razlogi za zaposlovanje žrtev trgovine z ljudmi. Zaprošeni so bili, da ocenijo njihovo pomembnost in ugotovili, da so še vedno v ospredju državne pomoči in davčne olajšave in šele na tretjem mestu nastopa humanitarni nagib (ocenjujemo na osnovi povprečne ocene odgovorov). Več kot polovica anketirancev nima zadržkov pri zaposlovanju tujcev!

Dodatno so bili anketiranci vprašani kakšno asistenco, pomoč ali sodelovanje bi si želeli od društva KLJUČ, če bi se odločili za sodelovanje pri (re)integraciji žrtev oz. njihovem zaposlovanju. Vsekakor najpomembnejši vrsti pomoči sta pomoč pri urejanju dokumentacij in organizacija dodatnega izobraževanja žrtev. Tudi aktivno spremljanje žrtev v programu zaposlitve je visoko ocenjeno! Na koncu ankete so sledila vprašanja za statistično obdelavo (demografija) in vprašanje ali bi anketiranci želeli izvedeti več o problematiki trgovine z ljudmi in programu EQUAL. 30% jih na to vprašanje ni želelo odgovoriti, 30% jih želi izvedeti več bodisi o problematiki trgovine z ljudmi, bodisi o programu EQUAL, bodisi oboje. Kar 40% anketirancev pa NE želi izvedeti več niti o trgovini z ljudmi niti o programu EQUAL. (o.p.: Raziskava bo v celoti objavljena na spletni strani društva Ključ.)

Spremljanje pojava skozi zaposlovanje tujih državljanov

Zavod RS za zaposlovanje vodi statistično evidenco tujih državljanov, ki so v Sloveniji zaposleni ali opravljajo delo. Pozornost velja nameniti izdaji delovnih dovoljenj za tako imenovane "rizične poklice" za potencialno trgovino z ljudmi zaradi možnosti zlorabe delovnih dovoljenj. Gre za poklice plesalke, zabavni program, gradbeništvo in delovna dovoljenja za kitajske državljane.

V letu 2005 je bilo za državljane tretjih držav za poklic plesalke izdanih 694 delovnih dovoljenj, kar predstavlja majhen trend upadanja števila izdanih delovnih dovoljenj za poklic plesalke. Iz držav članic EU, predvsem iz novih držav članic EU, pa je bilo zabeleženih 86 prijav zaposlitev za poklic plesalke, kar je mogoče pripisati prostemu gibanju delavcev med Slovenijo in novimi državami članicami EU. Skladno z dogovorom med Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve in Zavodom RS za zaposlovanje so se pri izdaji delovnih dovoljenj za tretje državljane za poklic plesalke tudi v letu 2005 preverjali dodatni pogoji (poleg pogojev določenih v Zakonu o zaposlovanju in delu tujcev in Pravilniku o postopkih in dokazilih za odločanje o izdaji delovnih dovoljenj) kot je obstoj poslovnega prostora, kjer se delo izvaja, potrebno je bilo pridobiti predhodno mnenje Inšpekcije za delo o možnostih zaposlovanja pri vlagatelji.

V letu 2004 se je zmanjšalo število izdanih delovnih dovoljenj za gradbeništvo (sezonska dela) in sicer za 55 %. Tako je bil obseg izdanih delovnih dovoljenj za sezonska dela v gradbeništvu 3.665. V letu 2005 se število izdanih delovnih dovoljenj v gradbeništvu ni bistveno spremenilo, izdanih je bilo 3.465 delovnih dovoljenj.

Za majhen odstotek se je povečal obseg izdanih delovnih dovoljenj za državljane Kitajske, kar gre pripisati trendu povečanja števila kitajskih restavracij v Sloveniji. Obseg delovnih dovoljenj v letu 2004 je bil 245, v letu 2005 pa je bilo izdanih 284 delovnih dovoljenj za državljane Kitajske. V Sloveniji smo tudi pri izdaji delovnih dovoljenja za kitajske kuharje preverjali dodaten pogoj, poleg pogojev določenih v Zakonu o zaposlovanju in delu tujcev in Pravilniku o postopkih in dokazilih za odločanje o izdaji delovnih dovoljenj, in sicer se je preverjal obstoj delovnega prostora, kjer se delo izvaja.

Ocenjujemo, da smo v Sloveniji tudi v preteklem letu 2005 naredili pomemben korak pri zmanjševanju potencialnih možnosti zlorabe delovnih dovoljenj v primerih zaposlovanja iz tujine, predvsem v t.i. »rizičnih poklicih«, kjer bi lahko okoliščine kazale na možnost trgovine z ljudmi. To dokazujejo tudi navedeni statistični podatki prikazani v tabeli 2 in 3 v prilogi tega dokumenta.

III. Pregon kaznivih dejanj v povezavi s trgovino z ljudmi

Aktivnosti policije

Po uveljavitvi sprememb kazenske zakonodaje na področju prostitucije in trgovine z ljudmi v letu 2004 je delo policije usmerjeno predvsem v odkrivanje kriminalnih združb in posameznikov, ki se ukvarjajo z zlorabo prostitucije in trgovino z ljudmi. Identifikacija kriminalnih združb in posameznikov je otežena, saj le-ti s svojimi aktivnostmi (grožnjami, stalnim nadzorom, ustrahovanjem, ...) onemogočajo oziroma preprečujejo, da bi žrtve naznanile tako kaznivo dejanje, težko pa take podatke pridobijo tudi uporabniki spolnih uslug oziroma drugi, ki so v kakršni koli povezavi z žrtvami. Tako je Policija v letu 2005 obravnavala sledeča kazniva dejanja, ki se navezujejo na problematiko trgovine z ljudmi:

- Obravnavane so bile tri (3) zadeve. Podana je bila ena(1) ovadba za kaznivo dejanje **Trgovina z ljudmi po 387. a členu KZ**. Kazensko so bili ovadeni štirje (4) osumljenci, prav toliko štiri (4) je bilo zaznanih tudi oškodovank. Na pristojno državno tožilstvo sta bili podani tudi dve (2) poročili za navedeno kaznivo dejanje, in pri tem skupno obravnavana dva (2) osumljenca in dve (2) žrtvi.

- Obravnavani sta bili dve (2) kaznivi dejanji **Spravljanja v suženjsko razmerje po 387. členu KZ** ter na pristojno tožilstvo podani dve (2) poročili. Kazensko sta bila ovadena dva (2) osumljenca, prav toliko (dve) je bilo zaznanih tudi oškodovank.

- Policija je obravnavala deset (10) kaznivih dejanj **Zlorabe prostitucije po členu 185 KZ** ter v zvezi navedenega kaznivega dejanja na pristojno državno tožilstvo podala štiri (4) poročila. Kazensko je bilo ovadenih trinajst (13) osumljencev, zaznanih pa je bilo osem (8) oškodovank. Posredovano je bilo tudi eno (1) poročilo za kaznivo dejanje Posredovanje pri prostituciji po členu 186 KZ, v dopolnitev kazenske ovadbe podane pred spremembami Kazenskega zakonika v letu 2004.

Slovenija je še vedno tudi in predvsem tranzitna država, saj je bilo zaznanih več primerov, ki so glede na okoliščine kazali na to, da ima policija v postopku žrtve prostitucije ali trgovine z ljudmi, vendar šele v fazi tranzita in se žrtve teh dejanj še niso zavedale oziroma znaki kaznivih dejanj prostitucije in trgovine z ljudmi še niso bili izpolnjeni. Zaradi tega so bili storilci obravnavani za druga kazniva dejanja (prepovedano prehajanje meje ali ozemlje države, ponarejanje listin, ...).

Kot primer dobre prakse v letu 2005, velja omeniti zaključek obravnave mednarodne kriminalne združbe, ki se je ukvarjala s pridobivanjem deklet v Ukrajini in Bolgariji ter s spolnim izkoriščanjem deklet v Republiki Sloveniji. Uporabljeni so bili prikriti preiskovalni ukrepi s katerimi so bili pridobljeni pomembni dokazi za nadaljnji kazenski postopek, ki ga je usmerjala Skupina tožilcev za posebne zadeve pri Vrhovnem državnem tožilstvu. V času obravnave kriminalne združbe je bilo vzpostavljeno tudi sodelovanje z ukrajinskimi varnostnimi organi, kateri so pripomogli k identifikaciji članov kriminalne združbe delujočih na območju Ukrajine. Kazensko so bili ovadeni štirje osumljenci za kaznivo dejanje trgovine z ljudmi ter dva osumljenca za kaznivo dejanje zlorabe prostitucije. Zaznanih je bilo sedem oškodovank.

Aktivnosti državnih tožilstev

Okrožna državna tožilstva Republike Slovenije so tudi v letu 2005 imela določene okrožne državne tožilce oz. pomočnike, ki so bili zadolženi za spremljanje in usmerjanje dela na področju trgovine z ljudmi ter katerih zadolžitve je bila, da so vsakih šest mesecev na Vrhovno državno tožilstvo RS posredovali statistične podatke o obravnavanih kaznivih dejanjih, in sicer Spravljanje v suženjsko razmerje po 387. čl. KZ in Trgovine z ljudmi po 387. a čl. KZ. Spremenjena kazenska zakonodaja je vplivala tudi na odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj, povezanih s trgovino z ljudmi, in sicer na kaznivo dejanje Zlorabe prostitucije po 185. čl. KZ in na problematiko otroške pornografije na internetu, vsebinsko opredeljenem v kaznivem dejanju Prikazovanja, izdelave, posesti in posredovanje pornografskega gradiva po 187. čl. KZ.

Spremenjena kazenska zakonodaja v letu 2004 je narekovala, da so okrožna državna tožilstva v letu 2005 glede na vsebinsko povezanost spremljala ob kaznivem dejanju trgovine z ljudmi po 387. a čl. KZ še vedno tudi kaznivo dejanje spravljanja v suženjsko razmerje po 378. čl. KZ.

- Za kaznivo dejanje **trgovine z ljudmi po 387. a čl. KZ** so bile v letu 2005 **podane** tri (3) ovadbe zoper šest (6) oseb. Vse žrtve, in sicer šest (6), so bile polnoletne ženske. Ena (1) ovadba zoper eno (1) osebo je bila **zavržena**, zahtevana pa je bila preiskava v dveh (2) zadevah zoper pet (5) oseb. Po končani preiskavi je bila **vložena obtožba** in 13.4.2005 izrečena oprostilna sodba, 18.7.2005 pa se je okrožna državna tožilka zoper to odločitev pritožila. O zadevi še ni odločeno. V eni (1) zadevi zoper štiri (4) osebe je, po zahtevi tožilca za **preiskavo**, bila slednja s sklepom dne 5.9.2005 tudi uvedena.

- Okrožna državna tožilstva v Republiki Sloveniji so v letu 2005 prejela tri (3) kazenske ovadbe zoper šest (6) oseb zaradi kaznivega dejanja **spravljanja v suženjsko razmerje po 387. čl. KZ**. Dve (2) ovadbi zoper pet (5) oseb sta bili **zavrženi**, medtem ko je ena (1) kazenska ovadba ostala nerešena na tožilstvu. Tožilci o natančnem številu oškodovancev ne poročajo, izrecno pa iz statističnih poročil izhaja, da je bila žrtev tega kaznivega dejanja ena (1) mladoletna oškodovanka.

Ob zaključku leta 2005 je iz prejšnjih obdobj ostalo nerešenih pet (5) kazenskih zadev zoper dvanajst (12) obdolžencev zaradi kaznivega dejanja po 387. čl. KZ. Vse zadeve obravnava Skupina državnih tožilcev za posebne zadeve, oškodovanke so bile ženske, in sicer jih je skupno šestnajst (16). V dveh (2) izmed obravnavanih zadev sta že vloženi obtožbi in sicer 26.2.1999 ter 1.10.2001. Tri (3) zadeve pa so še v preiskavi, ki je bila zahtevana 21.8.2001, 25.7.2002 in razširjena 13.4.2004 ter 6.8.2002.

Okrožno državno tožilstvo v Novi Gorici je decembra 2004 vložilo obtožbo zoper enega (1) obtoženca zaradi kaznivega dejanja trgovine z ljudmi po 387. a čl. KZ na škodo polnoletne ženske. Dne 13.4.2005 je bila izrečena oprostilna sodba, na katero se je okrožna državna tožilka pritožila, odločitve višjega sodišča pa do zaključka leta 2005 še ni bilo.

Kot pomanjkljivost in večkratni očitki s strani mednarodnih institucij in drugih opazovalcev, je delovanje sodnega sistema. Število obsodb je glede na obravnavane primere v zadnjih letih zelo slabo. Do sedaj sta bili na področju kaznivih dejanj z elementi trgovine z ljudmi izrečeni dve sodbi in sicer iz leta 2002 in 2005.

IV. Pomoč in zaščita žrtev trgovine z ljudmi

Projekt PATS

Projekt Uvajanje mehanizma za prepoznavanje, pomoč in zaščito žrtev trgovine z ljudmi in/ali spolnega nasilja v azilnih postopkih v Sloveniji (PATS) so skupaj pripravili Sektor za azil pri Ministrstvu za notranje zadeve, nevladni organizaciji Društvo Ključ in Center za psihosocialno pomoč beguncem pri Slovenski filantropiji ter Visoki komisariat Združenih narodov za begunce (UNHCR) v želji, da bi čim bolj učinkovito prispevali k zatiranju pojavnosti trgovine z ljudmi na področju azila. Projekt PATS je podprla tudi MDS in ga uvrstila v vladni akcijski načrt dela za leta od 2004 - 2006. V skladu s tem se je v Sloveniji projekt PATS izvajal od junija 2004 in nadaljeval tudi v letu 2005. Ministrstvo za zunanje zadeve v letu 2005 financiralo projekt v višini 6.400.000 SIT.

Pilotni PATS projekt je edinstven z več vidikov. Prvič je program namenjen neposredno »potencialnim« žrtvam trgovine z ljudmi, in sicer tako da jim v njihovem jeziku oz. jeziku, ki ga razumejo, ponuja intenzivno individualno ozaveščanje o nevarnostih trgovine z ljudmi in seznanjanje z možnostmi iskanja zaščite ter pomoči. Upoštevajoč dejstvo, da azilni postopki pogosto predstavljajo enega od migracijskih kanalov, ki ga trgovci z ljudmi lahko zlorabijo za transport "človeškega blaga" v ciljne države, je preventivni učinek programa za ta del populacije (prosilce za azil), ki predstavlja eno izmed najbolj ranljivih kategorij migrantov, še posebej pomemben. Specifiko projekta pa zagotovo predstavlja tudi sodelovanje med vladnim, nevladnim in medvladnim sektorjem v fazi priprave in izvajanja projekta PATS.

Vsak akter se s svojim delom v aktivnosti projekta PATS vključuje individualno, vendar pa poteka med projektnimi partnerji ves čas tesna koordinacija, medsebojno obveščanje in nudenje strokovne pomoči. Primarno vlogo v projektu PATS, še zlasti glede neposrednega dela s potencialnimi žrtvami, ima nevladna organizacija, ki dnevno izvaja preventivne in individualne informativne razgovore s prosilkami in prosilci za azil v Azilnem domu. V ta namen je strokovni sodelavec/ka dnevno prisoten v nastanitvenih prostorih (pet dni na teden/

4 ure na dan). Razgovori, ki potekajo ob pomoči tolmača, prispevajo k seznanjanju in ozaveščanju, še zlasti najbolj rizičnih populacij samskih žensk in otrok brez spremstva, o obstoju in nevarnostih trgovine z ljudmi in spolne zlorabe. Prosilci se posebej seznanijo tudi z elementi kaznivosti dejanj povezanih s trgovino z ljudmi in/ali spolno zlorabo, saj je to prvi korak, ki olajša prepoznavo v vlogi žrtve in s tem prispeva k temu, da žrtev lažje spregovori. Pozornost je pri informiranju dana tudi dejstvu, da status »žrtve« ne pomeni ustavitve azilnega postopka. Izrednega pomena pa je seznanjanje potencialne žrtve z možnostmi dostopa do pomoči in zaščite v Republiki Sloveniji ter v državah v regiji, da lahko osebe poiščejo učinkovito pomoč v trenutku, ko se prepoznajo kot žrtve ene in/ali druge zlorabe. Za namene ozaveščanja prosilk/prosilcev je bila v okviru projekta izdelana posebna brošura v štirih jezikih, ki navidezno predstavlja slovar, v resnici pa je preventivni material z razlago, kaj je trgovina z ljudmi in kaj je spolna zloraba, kakšno pomoč lahko žrtve dobijo in kontaktnimi podatki organizacij, kjer lahko poiščejo pomoč.

Zaščito in pomoč prepoznanim žrtvam trgovine z ljudmi, ki je esencialni dopolnilni del projekta PATS, je kot že v letu 2004, tudi v 2005 nudilo društvo Ključ. Njihovo sodelovanje temelji tudi na Sporazumu o sodelovanju, ki so ga podpisali z Ministrstvom za notranje zadeve. V Azilnem domu ima društvo Ključ, v skladu s sporazumom, postavljen poštni nabiralnik, kamor lahko potencialne ali dejanske žrtve oddajo sporočilo na osnovi katerega se kasneje organizira osebno srečanje z osebo in po potrebi sprejmejo nadaljnji ukrepi. Prav tako v okviru društva Ključ deluje svetovalna telefonska linija na katero lahko oseba pokliče in se pogovori s svetovalkami. Društvo lahko žrtvam trgovine z ljudmi poleg svetovanja ponudi krizno namestitev, ki je namenjena žrtvam, ki se morajo nemudoma umakniti iz ogrožujoče situacije. Žrtvam pa društvo Ključ ponuja pod določenimi pogoji tudi namestitev v varni prostor. V kolikor se v varnem prostoru društva nastanijo žrtve, ki so bile prej nastanjene v Azilnem domu, so žrtvam zagotovljene pravice, ki gredo razseljenim prosilcem za azil. V letu 2005 se nobena oseba, vključena v PATS projekt ni identificirala kot žrtev, da bi potrebovala krizne namestitve ali namestitve v varnem prostoru.

Regionalizacija projekta PATS

Predlog za regionalizacijo projekta PATS so pripravili projektni partnerji v letu 2004 in ga predstavili MDS, ki je proces širitve dobre prakse iz Slovenije v regijo JVE podprla. UNHCR je ob pomoči svojega regionalnega predstavništva v Budimpešti namreč ugotovil, da je PATS edinstven model, ki upošteva pri zatiranju pojava trgovine z ljudmi tudi vidik migracij oz. azila. Interes za širitev projekta in podporo pa je že na samem začetku izkazalo tudi Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije. Slednje namreč posveča v okviru slovenskih zunanjepolitičnih ciljev posebno pozornost tako človekovim pravicam, med njimi perečemu problemu trgovine z ljudmi, kot tudi podpori državam JVE v procesu demokratizacije.

Regionalizacija projekta PATS je zaradi zapletenosti procesa in nujnosti sodelovanja organizacij iz izbranih držav (predvsem pri ti. »vsebinskem vložku«) zastavljena postopno. PATS bi zato najprej zaživel na področju Hrvaške in BiH, kasneje pa še v širši JVE regiji. Zaradi celovitega pristopa in boljše perspektive projekta je UNHCR k sodelovanju lani povabil tudi sestrsko urada- Urad Visokega komisariata ZN za človekove pravice (OHCHR) in Urad ZN za droge in kriminal (UNODC), ki je za izvedbo PATS-a v BiH in na Hrvaškem pridobil donacijo Republike Madžarske v višini 69.000,00 USD.

Proces regionalizacije je torej zastavljen v treh fazah. V letu 2005 je bila izvedena prva faza projekta (z zaključkom aprila 2005), v okviru katere so slovenski partnerji pripravili PATS regionalno konferenco v Ljubljani in dva nadaljevalna seminarja v Zagrebu in Sarajevu. Namen seminarjev je bil omogočiti predstavnikom vladnih in nevladnih organizacij iz Hrvaške in BiH, da oblikujejo lasten model PATS projekta (prilagojen njihovemu okolju in pravnemu sistemu) s pomočjo znanja in izkušenj slovenskih kolegov. Druga faza regionalizacije je namenjena implementaciji projekta PATS na Hrvaškem in BiH. V letu 2005 je PATS že začel delovati na Hrvaškem, izvajalec projekta je Rdeči križ Hrvaške, v Bosni in Hercegovini pa je bila podpisana pogodba med UNODC in nevladno organizacijo 'Bosnian and Herzegovinan

Women Initiative', projekt pa se bo začel izvajati predvidoma v začetku leta 2006. V tretji fazi je predviden prenos modela PATS tudi v preostale države JVE regije, vendar pa ostaja časovni okvir te faze zaenkrat še nedorečen, saj je prenos odvisen tudi od razvoja projekta v BiH in na Hrvaškem. Prvo fazo regionalizacije je finančno podprlo slovensko Ministrstvo za zunanje zadeve, zanjo je bilo tako izdelano posebno poročilo.

Izvajanje PATS projekta v letu 2005 v Sloveniji

V letu 2005 je bilo v informativnih razgovorih projekta PATS obravnavanih **96 prosilcev za azil**. V januarju 2005 se zaradi prenosa izvajanja projekta s Centra za psihosocialno pomoč beguncem Slovenske filantropije na Društvo Ključ, projekt ni izvajal. Izvajalec projekta PATS v februarju 2005 je bila v skladu z dogovorom med partnerji še vedno Slovenska filantropija, ki je v tem času opravila razgovore s **4 osebami**, od katerih se nobena ni identificirala kot žrtev trgovine z ljudmi. Od marca 2005 je izvajanje projekta PATS prevzelo Društvo Ključ. Analiza in statistika v prilogi sta narejeni na podlagi izkušenj omenjenih desetih mesecev in so zato tudi vsi zaključki temelječi in omejeni na te podatke. Število informativnih razgovorov je v največji meri odvisno od migracijskih tokov – števila prosilcev za azil v Republiki Sloveniji. Informativni razgovor je bil opravljen s **92 osebami**, od tega je bilo 65 moških, kar predstavlja 71% celotne populacije. Od meseca marca naprej je razvidno postopno upadanje informativnih razgovorov z ženskimi uporabnicami, istočasno pa je moč opaziti konstantno število informativnih razgovorov z moškim spolom z izjemo meseca aprila, ki je imel največje število moških predstavnikov na tovrstnih razgovorih. Mladoletniki predstavljajo kar 72 % celotne populacije od tega so le tri ženske. Izstopajoče izvorne države uporabnikov IR so: Albanija, Moldavija, Turčija, Indija in SČG.

Projekt oskrba žrtev trgovine z ljudmi

Uvodoma omenjena problematika financiranja nevladne organizacije Društva Ključ se navezuje na izvajanje projekta "Oskrba žrtev trgovine z ljudmi", opredeljenega v Akcijskem načrtu MDS za boj proti trgovini z ljudmi za obdobje 2004 – 2006, ki ga je potrdila Vlada Republike Slovenije na 84. seji, 22. 7. 2004 (sklep št. 240-05/2003-3). Predvideni nosilec projekta je nevladna organizacija Društvo Ključ, sredstva za izvedbo projekta – 27 milijonov tolarjev letno – pa naj bi zagotovila MNZ, MP in MDDSZ. V skladu s Spremembami in dopolnitvami omenjenega Akcijskega načrta, ki jih je sprejela Vlada Republike Slovenije na 50. redni seji, 24. 11. 2005 (sklep št. 23100-2/2005-9), pa je bil akcijski program vsebinsko in finančno spremenjen. Te spremembe so bile potrebne zaradi doslednejšega upoštevanja načel enakosti in transparentnosti v odnosu do sodelovanja z nevladnimi organizacijami, kot tudi zakonitosti porabe proračunskih sredstev. Potrebno je bilo natančneje definirati porabo sredstev za izvedbo projekta v letu 2005, za leto 2006 pa opredeliti postopek izbire izvajalca projekta na podlagi javnega razpisa. Na ta način je bilo nevladnim organizacijam usposobljenim za pomoč in asistenco tovrstnim žrtvam, posredovano povabilo k sodelovanju. V pripravo in usklajevanje Sprememb in dopolnitev akcijskega načrta so bila aktivno vključena MNZ, MDDSZ in MP, ki so se tudi sicer skozi vse leto zavzemala za rešitev problema financiranja Društva Ključ in s tem izvajanja projekta Oskrbe žrtev trgovine z ljudmi.

Ob tem je potrebno poudariti, da je rebalans proračuna za leto 2005 stopil v veljavo 1. julija 2005 in da so omenjena ministrstva šele s tem datumom prejela dodatne pravice porabe za pokrivanje finančnih obveznosti, ki izhajajo iz Akcijskega načrta. Ta sredstva so omenjena ministrstva na svojih proračunskih postavkah tudi zagotovila, pred tem pa so na podlagi medresorske uskladitve sprejela odločitev o nakazilu premostitvenih sredstev za društvo Ključ (vsako ministrstvo po 1 milijon SIT). Razliko do skupnega zneska pa naj bi nakazala v skladu s pogodbo o financiranju tega društva, katere osnutek je bil pripravljen in posredovan v medresorsko usklajevanje že julija 2005. Pred tem je bilo potrebno razrešiti novo nastalo neskladje glede upravičenosti poslovnih subjektov do državne pomoči. Potrebno je bilo

upoštevati Zakon o preprečevanju korupcije, ki na podlagi nekaterih pravnih tolmačenj ne opravičuje Društva Ključ do državnih pomoči oziroma do sredstev iz državnega proračuna. Komisija za preprečevanje korupcije je v Uradnem listu RS, št. 43/2005 v mesecu maju 2005, navedla društvo Ključ med tistimi subjekti, s katerimi naročniki iz prvega, drugega in tretjega odstavka 28. člena Zakona o preprečevanju korupcije – ne smejo poslovati, medtem ko je v Uradnem listu RS, št. 60/2005, objavila nov seznam subjektov, kjer pa je društvo Ključ navedeno med tistimi subjekti, s katerimi prek javnih naročil ne sme poslovati le Komisija za preprečevanje korupcije. Ker gre v obeh primerih pri društvu Ključ za poslovni subjekt iz 28. člena Zakona o preprečevanju korupcije, je to pomenilo pravna razhajanja glede tolmačenja ali je društvo upravičeno do državnih pomoči. Na podlagi pridobljenih pravnih mnenj, ki Društvu Ključ opravičuje dodelitev sredstev, so bile speljane aktivnosti v smeri razrešitve problema. Že omenjeni sklep Vlade z dne 24. 11. 2005 opredeljuje;

- spremembe in dopolnitve akcijskega načrta v tistih projektih, kjer je bilo potrebno preglednejše in enakopravno opredeliti izvajalce in porabo proračunskih sredstev,
- zagotovitev izvajanja projekta Oskrba žrtev trgovine z ljudmi v letu 2006. Sredstva ki jih zagotovijo MDDSZ, MNZ in MP se v letu 2006 podelijo na podlagi javnega razpisa, ki ga objavi MDDSZ. Postopek izbire izvajalca izvede MDDSZ.
- financiranje projekta Oskrba žrtev trgovine z ljudmi za leto 2005. Za obdobje od 1.1.2005 do 30.9.2005 se na podlagi poročila o dejansko opravljenem delu in na osnovi finančno računovodske dokumentacije v zvezi z nastalimi stroški pri izvajanju teh nalog, Društvu Ključ zagotovijo sredstva v višini 10.211.312,00 sit, pri tem pa se upošteva že nakazana premostitvena sredstva v višini 3.000.000,00 sit. Za obdobje oktober – december se na podlagi projekcije dela in v dogovoru z Društvom Ključ, zagotovijo še potrebna sredstva v višini 3.240.000,00 sit.

Dne 29.11.2005 so Minister za notranje zadeve Dragutin Mate, minister za pravosodje dr. Lovro Šturm, minister za delo, družino in socialne zadeve mag. Janez Drobnič in predsednica društva Ključ, ga. Katjuša Kodele Kos podpisali večstransko pogodbo o sofinanciranju društva Ključ za leto 2005, v kateri se društvo Ključ zavezuje, da bo v letu 2005 zagotovilo osnovno dejavnost oskrbe žrtev trgovine z ljudmi, kot je psihosocialna pomoč žrtvam, pravna pomoč, tolmačenje in druge storitve, vključno z nastanitvijo žrtev trgovine z ljudmi ter izobraževanjem. Poleg že izplačanih 3 milijonov tolarjev je vsako ministrstvo nakazalo še dodatnih 3.483.771 SIT. Poudariti je potrebno, da so si ministrstva prizadevala, da bi bilo financiranje društva Ključ transparentno in zakonito, zato so v ta namen podpisala pogodbo, zahtevke za izplačilo pa je bil takoj po podpisu pogodbe pravočasno posredovan na Ministrstvo za finance, tako da so bila navedena izplačila opravljena še v letu 2005. Aktivnosti nevladne organizacije Društva Ključ so v skladu z izvajanjem zgoraj omenjene pogodbe navedene v nadaljevanju.

Društvo Ključ je v letu 2005 obravnavalo 16 potencialnih žrtev trgovine z ljudmi (slovenskih državljanek oziroma državljanov in tujk oziroma tujcev), ki so potrebovali večkratne osebne in telefonske pogovore, kratkotrajno psihosocialno pomoč, pomoč pri ponovnem vzpostavljanju stika z družino, pri vzpostavljanju stika s pristojnimi organizacijami v državi izvora, kamor so se vrnile oziroma vrnili, ali pri stikih s slovensko policijo. Naštete oblike pomoči je društvo nudilo v svojih prostorih, v krizni namestitvi, v prostorih Centra za tujce MNZ in na priložnostnih mestih. V preglednici priloge poročila so zbrani statusi in državljanstva žrtev.

Enajstim (11) osebam v eni kazenski zadevi ni bila nudena pomoč društva Ključ, zaradi nedorečenosti glede financiranja društva. Štiri (4) izmed teh za katere je obstajal sum, da bi lahko bile žrtve trgovine z ljudmi, so bile oskrbljene in zaščitene s strani policije.

Decembra 2005 je društvo Ključ pridobilo dovoljenje za začasno zadrževanje za tujko, ki jo je namestilo v varno hišo.

V letu 2005 je društvo Ključ zabeležilo 20 telefonskih klicev s strani potencialnih žrtev trgovine z ljudmi ali njihovih svojcev. Vsem klicateljicam/klicateljem so bili večkrat, v

povprečju pa 10 krat nudeni dodatni svetovalni pogovori. Na podlagi javnega razpisa "Svetovalni telefon za pomoč žrtvam trgovine z ljudmi", je bil projekt v letu 2005 sofinanciran tudi s strani MDDSZ in sicer v višini 160.000,00 SIT.

V okviru oskrbe žrtev trgovine z ljudmi je potrebno opozoriti še na dejstvo, da je Slovenska karitas dne 31.8.2005 z dopisom št. 14200-69/2005, Vladi Republike Slovenije in Medresorski delovni skupini za boj proti trgovini z ljudmi posredovala ponudbo za izvajanje programa pomoči žrtvam trgovine z ljudmi, v katerem je navedla, da lahko v skladu z svojo dejavnostjo do konca leta 2005, brezplačno nudi psihosocialno in pravno pomoč, organizacijo zdravniške oskrbe, »krizno namestitev« v Ljubljani (po potrebi tudi v Novi Gorici – Solkan in Mariboru), pomoč pri organiziranju povratka prizadetim v domovino, vzpodbujanje in organiziranje sodelovanja med žrtvami, policijo in tožilstvom ter pomoč pri zaščiti prič. Pri organizaciji navedenega dela pa so ponudili, da se poleg Slovenske karitas lahko vključijo vsi njihovi socialni zavodi s svojimi strokovnimi delavci in primerni prostovoljci. Zainteresiranost za sodelovanje v okviru omenjenega projekta je izrazil tudi Rdeči križ Slovenije, ki bi lahko določeno obliko pomoči nudil na podlagi obstoječe evropske mreže Rdečega križa, katere dejavnosti so prepoznavne tudi na področju boja proti trgovini z ljudmi. Obe organizaciji, tako Slovenska karitas kot Rdeči križ Slovenije sta bili povabljeni na sestanke MDS in predstavitvi njihovih aktivnosti ter zamisli o nadaljnjem skupnem sodelovanju.

Projekt EQUAL

Društvo Ključ je bilo v okviru pobude Skupnosti EQUAL, ki se financira iz sredstev Evropskega socialnega sklada, konec leta 2004 izbrano tudi na javnem razpisu za izvajanje triletnega partnerskega projekta (Re)integracija žrtev trgovine z ljudmi, ki ga je objavilo MDDSZ. Projekt je ovrednoten na 55.788.167,00 SIT. Izbrani izvajalci bodo prejeli sredstva na podlagi podanih poročil in porabljenih stroškov do konca leta 2008. Na osnovi tega je bil v letu 2005 podpisan sporazum o razvojnem partnerstvu z delodajalcem, Republikškim zavodom za zaposlovanje in transnacionalnimi partnerji iz Italije in Španije. Izvedena je bila tudi raziskava med delodajalci o možnostih zaposlitev žrtev trgovine z ljudmi. Rezultati raziskave (spletna anketa – delno navedeni v podnaslovu točke II. Raziskovalna dejavnost) in pripadajoče poročilo te raziskave se nahajajo na sedežu društva Ključ in NPS MDDSZ. Podrobnejši podatki te raziskave bodo objavljeni tudi na spletni strani društva Ključ predvidoma v juniju 2006. V program reintegracije je trenutno vključena ena oseba.

Ostale aktivnosti

Vlada RS in IOM Ljubljana sta v maju 2005 podpisala Memorandum o sodelovanju pri programu prostovoljnega vračanja migrantov. Memoranduma je določil okvire za izvajanje programa pomoči pri prostovoljnem vračanju določenih kategorij migrantov in sicer:

- oseb, ki nezakonito prebivajo v Republiki Sloveniji;
- prosilcev za azil, ki se na svojo željo vključijo v program, preden se azilni postopek konča;
- oseb z začasnim zatočiščem;
- žrtev trgovine z ljudmi in mladoletnih oseb brez spremstva;
- beguncev, ki se na svojo željo vključijo v program.

Pri izvajanju programa se posebna pozornost namenja ranljivim skupinam migrantov, s čimer so mišljene osebe s posebnimi potrebami, zlasti pa žrtve trgovine z ljudmi, mladoletne osebe brez spremstva, ženske brez spremstva, invalidne osebe, starejši, nosečnice, starši samohranilci z mladoletnimi otroki, žrtve spolnih zlorab in žrtve mučenja ali organiziranega nasilja. V letu 2005 je IOM Ljubljana pomagal pri dejanski vrnitvi dveh (2) žrtev iz Ukrajine, njihovi namestitvi in vključitvi v reintegracijske programe v državi izvora.

V. Izobraževanje

Ministrstvo za zunanje zadeve, Sektor za varnostno politiko in Sektor za jugovzhodno Evropo - Pakt stabilnosti, je s sodelovanjem Ministrstva za pravosodje 19. januarja 2005 pripravilo na Ministrstvu za obrambo predstavitev Natove politike v boju proti trgovini z ljudmi ter nanizalo aktivnosti Republike Slovenije na področju boja proti trgovini z ljudmi v letu 2004. Prisotnim je bilo posredovano tudi obsežnejše gradivo, med drugim prevod sprejetega dokumenta Nato politike o boju proti trgovini z ljudmi, ki ga je opravilo MZZ.

V okviru medresorskega izobraževanja je januarja 2005 potekalo tridnevno izobraževanje predstavnikov državnih tožilstev in nevladne organizacije društva Ključ. Izobraževanje je zajemalo naslednje teme: podrobna predstavitev dela društva Ključ po programih; podrobna predstavitev Akcijskega načrta za boj proti trgovini z ljudmi; predstavitev podpisanih sporazumov o sodelovanju na področju zagotavljanja pomoči in zaščite žrtvam trgovine z ljudmi s posebnim poudarkom pri sporazumu med Vrhovnim državnim tožilstvom RS in društvom Ključ; ogled filma Ljilja 4-ever (Za vedno Ljilja) in kasnejša vsebinska analiza filma iz zornega kota države izvora, države tranzita in države končne destinacije ter možnosti za kazenski pregon v vseh treh naštetih fazah; psihologija žrtev; simulaciji zaslišanj žrtev trgovine z ljudmi po skupinah in kasneje analiza; primeri slabe in dobre prakse dela državnih tožilcev.

Prav tako v sodelovanju z nevladno organizacijo društvom Ključ je bilo izvedeno usposabljanje "multiplikatorjev" na temo boj proti trgovini z ljudmi. Sodelovanje je potekalo tudi v okviru izvajanja sporazuma o sodelovanju med Policijo in društvom Ključ. "Multiplikatorji" so v drugi polovici leta 2005, skladno z danimi usmeritvami, izvajali tovrstna usposabljanja po posameznih Policijskih upravah.

V Gotenici je potekalo usposabljanje s področja preprečevanja trgovine z ljudmi za slovenske policiste, ki odhajajo na mednarodne mirovne misije. Skupini policistov je Mednarodna organizacija za migracije IOM predstavila delovanje njihovih misij ter ukrepe s področja preprečevanja trgovine z ljudmi, ki jih misije IOM izvajajo na Balkanu in v drugih regijah.

V okviru izobraževanj na temo boja proti trgovini z ljudmi so se predstavniki policije in predstavnica okrožnega državnega tožilca, zadolžena za spremljanje in usmerjanje dela na področju trgovine z ljudmi udeležili treh tridневnih delavnic v organizaciji Mednarodne organizacije za migracije (IOM). Udeleženci so bili predstavniki 14 izvornih, tranzitnih in ciljnih držav. Poleg izmenjave informacij in dosedanjih izkušenj je bil namen projekta izboljšati izvajanje mednarodnih in evropskih standardov pri identifikaciji in zaščiti žrtev trgovine z ljudmi v državah, ki so vključene v projekt. Glavne aktivnosti projekta so bile: izvedba raziskave glede identificiranja žrtev trgovine z ljudmi in oblike zaščite v sodelujočih državah, organizacija treh mednarodnih izobraževanj v Dublinu, Budimpešti in Bruslju ter izdelava izobraževalnih materialov. Prvi sklop je potekal v Dublinu in poudarek je bil na razliki med migracijo in trgovino z ljudmi, drugi sklop v Budimpešti, kjer so udeležence seznanili z načini prepoznavanja žrtev trgovine z ljudmi, in tretji v Bruslju, s poudarkom na temi pomoč žrtvam tega kaznivega dejanja.

Višja državna tožilka na Vrhovnem državnem tožilstvu RS, zadolžena za spremljanje, usmerjanje in koordiniranje dela na področju boja proti trgovini z ljudmi, se je udeležila konference v Londonu, ki jo je organiziral Eurojust in na kateri so se pokazale velike razlike med članicami Evropske skupnosti, tako glede ozaveščenosti in pristopa do obravnavane problematike, kot tudi kazenskopravne obravnave. Kot izjemno pozitivno so udeleženci konference ocenili pristop Vrhovnega državnega tožilstva RS, ki je delo na tej problematiki zaupal za to določenim tožilcem, postavil koordinatorja in poskrbel za izobraževanje, tako doma kot v tujini.

V sklopu izobraževanja z drugimi sorodnimi organizacijami so se predstavniki društva Ključ januarja 2005 v Sofiji (Bolgarija) udeležili tridnevnega strokovnega izpopolnjevanja svetovalk, ki delajo z žrtvami trgovine z ljudmi in njihovimi svojci. Izpopolnjevanje so vodile strokovnjakinje Animus association, partnerske organizacije, ki skrbi za razvoj svetovalne skupine že od leta 2002, ko so je bila ta organizacija vključena v projekt ACCESS 2000 – Witness. Izpopolnjevanje je vključevalo naslednje teme: notranje in zunanje meje, analize konkretnih primerov, individualne študije, vedenje uporabnic, transfer in kontratransfer, preprečevanje izgorevanja svetovalk, obisk krizne enote.

Društvo Ključ je bilo na tem področju aktivno: pri izvedbi izobraževanja z Ministrstvom za zdravje, februarja 2005; pri izvedbi izobraževanja ob regionalizaciji projekta PATS v Sarajevu in Zagrebu, marca in maja 2005; pri izvedbi izobraževanja za nove izvajalke projekta VIJOLICA, februar, marec, april, september 2005; pri izobraževanju s strokovnim svetom Centra za socialno delo Vič – osnove trgovine z ljudmi in predstavitev načina dela društva Ključ z uporabnicami/uporabniki; pri dopolnilnem izobraževanju ruskega jezika skozi celo leto; v izvedbi internega usposabljanja o nediskriminatornih načinih dela z žrtvami, junij 2005; ter supervizije skozi celo leto.

VI. Mednarodno sodelovanje

Nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi se je 26. februarja 2005 udeležil skupnega sestanka delovnih skupin Sveta EU (multidisciplinarnih delovnih skupin o organiziranem kriminalu in delovne skupine o migracijah in izgonu). Sestanek je bil organiziran z namenom usklajevanja stališč o odprtih vprašanih Konvencije SE o ukrepih proti trgovini z ljudmi.

V Helsinkih je 3. in 4. marca 2005 potekal seminar v formatu Evro-atlantskega sveta, članice Nato in Partnerstva za mir, kot podpora implementaciji Natove politike boja proti trgovini, ki se ga je udeležila predstavnica MZZ, Sektor za varnostno politiko.

Marshall-ov center za varnostne študije v Garmischu je med 7. in 9. marcem 2005 organiziral konferenco na temo "Preprečevanje trgovine z ljudmi – analiza in odgovornosti". Na posebno povabilo ameriškega veleposlaništva, se je konferenci udeležil Nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi, ki je na konferenci podal tudi svoj prispevek.

V okviru OVSE je 18. marca 2005 na Dunaju potekala Konferenca "Zavezništvo v boju proti trgovini z ljudmi: Boj proti trgovini z otroki". Udeležili so se je predstavniki Delovne skupine za OVSE, MZZ, nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi, MNZ, ter nevladne organizacije Društva Ključ. Namen konference je bil pregled stanja na področju boja proti trgovini z otroki po državah članicah in oblikovanje smernic za oblikovanje dopolnila k Akcijskemu načrtu OVSE za boj proti trgovini z ljudmi.

Mednarodna organizacija za migracije (IOM) in Ministrstvo za zunanje zadeve Srbije in Črne gore sta 22. marca 2005 v Prčnju organizirali sestanek Nacionalnih koordinatorjev za boj proti trgovini z ljudmi v okviru Jadransko Jonske Pobude. Namen sestanka je bilo izmenjati informacije o aktivnostih v državah JJP in medsebojnem sodelovanju.

V okviru obiska posebne predstavnice OVSE za boj proti trgovini z ljudmi dr. Helge Konrad v Ljubljani, 12. aprila 2005, se je slednja sestala s člani MDS za boj proti trgovini z ljudmi. Vodja MDS in Nacionalni koordinator je Konradovi predstavil delovanje delovne skupine, čemur je sledil pogovor glede uresničevanja izvajanja Akcijskega načrta za boj proti trgovini z ljudmi. Konradovo so zanimale konkretne aktivnosti iz akcijskega načrta, predvsem pa je poudarila potrebo po sodelovanju vladnih z nevladnimi organizacijami.

Vrhovno državno tožilstvo in Veleposlaništvo ZDA so ob priložnosti obiska ameriškega tožilca g. Alexandra Acoste, 9. maja 2005, organizirali sestanek s predstavniki MDS za boj proti trgovini z ljudmi. Tožilcu Acosti so bile predstavljene aktivnosti na tem področju v R Sloveniji, istočasno pa je bila to priložnost seznanitve s sistemom pregona tovrstnih kaznivih dejanj v ZDA. Več o poznavanju dela ameriških institucij na področju boja proti trgovini z ljudmi, je bilo pridobljenega v okviru tritedenskega obiska institucij ZDA, ki ga je za predstavnike držav EU pod programom "International visitors program" organiziral State department. S strani Slovenije se je programa udeležil Nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi.

Sodelovanje pri pripravi in udeležba Slovenije na delavnici o nasilju nad ženskami v 21. stoletju (Workshop on Violence against Women in the 21st Century) v Parizu 28-29. maj 2005. Organizator je bilo francosko ministrstvo za zunanje zadeve ob sodelovanju Slovenije kot predsedujoče v OVSE ter sekretariata Združenih narodov. Pri pripravi konference in udeležbi na konferenci so poleg predstavnikov slovenskega zunanjega ministrstva sodelovali še nekateri člani MDS.

V Bangkoku je 16.-17. junija 2005 potekala OVSE – Tajska, konferenca o trgovini z ljudmi s poudarkom na izmenjavi izkušenj v okviru boja zoper trgovino z ljudmi in priložnostmi za sodelovanje. Poleg visokih predstavnikov tajskega MZZ so se konference udeležili Generalni sekretar OVSE ter posebna predstavnica OVSE za boj zoper trgovino z ljudmi dr. Helga Konrad. V treh plenarnih zasedanjih so bile obravnavane naslednje vsebine: pregled razmer na področju trgovine z ljudmi v Evropi in Aziji, vlogi zakonodaje ter policije, regionalnih modelih boja zoper trgovino z ljudmi ter možnosti za sodelovanje. Razprave so potekale na temo vzrokov za trgovino z ljudmi, zaščite žrtev, vloge nevladnih organizacij, sodelovanja na področju upravljanja z mejami ter pravne plati trgovanja z ljudmi. Predstavljene so bile različne regionalne iniciative: Pakt Stabilnosti, SECI center ter OVSE zavezništvo za preprečevanje trgovine z ljudmi. Predstavnik Stalne misije RS pri OVSE na Dunaju je v okviru razprave o regionalnih modelih boja zoper trgovino z ljudmi predstavil projekt uvajanja mehanizmov za prepoznavanje, pomoč in zaščito žrtev trgovine z ljudmi in/ali spolnega nasilja v azilnih postopkih v Sloveniji – PATS. Predstavitev projekta je naletela na veliko zanimanje azijskih partnerjev ter predstavnikov Avstralije.

Ministrski svet OVSE je v Sofiji decembra 2004 zadolžil OVSE Stalni svet, da pripravi Dodatek OVSE Akcijskemu načrtu za področje preprečevanja trgovine z ljudmi s poudarkom na posebnih potrebah pomoči in zaščite otrok žrtev trgovine z ljudmi. Dodatek je bil pripravljen v Neformalni delovni skupini za enakost spolov in boju proti trgovini z ljudmi s pomočjo posebne predstavnice OVSE za boj proti trgovini z ljudmi in drugimi OVSE institucijami. Dodatek je potrdil Stalni svet OVSE julija 2005 in je bil sprejet na Ministrskem svetu, decembra 2005 v Ljubljani.

V Ljubljani je bila od 8. do 9. julija 2005 Mednarodna konferenca "Jokohamski pregled za Evropo in Srednjo Azijo - boj proti spolnemu izkoriščanju in zlorabljanju otrok". Na pobudo RS kot predsedujoče OVSE, je bil poseben poudarek namenjen tudi vprašanju trgovine z otroki. Posebna predstavnica OVSE za boj proti trgovini z ljudmi ga. Helga Konrad je med drugim predstavila Dodatek k Akcijskemu načrtu OVSE za boj proti trgovini z ljudmi s poudarkom na posebnih potrebah za pomoč otrokom žrtvam trgovine z ljudmi, ki je bil sprejet 7. julija 2005 na Dunaju pod slovenskim predsedovanjem OVSE. Konferenco je v veliki meri sofinancirala Slovenska Vlada, oziroma posamezna ministrstva. Del sredstev (5 mio SIT) je bil porabljen iz zagotovljenih sredstev v okviru Akcijskega načrta MDS za boj proti trgovini z ljudmi iz projekta mednarodnega sodelovanja.

Vlada Republike Hrvaške, Urad za človekove pravice je v sodelovanju z OVSE R Hrvaške od 18. do 20. oktobra 2005 v Cavtatu organizirala mednarodno konferenco z naslovom

"Zaustavimo trgovino z ljudmi". Konference se je udeležilo 130 udeležencev iz 15 držav članic OVSE. Prisostvovali so tudi strokovnjaki in predstavniki mednarodnih organizacij, kot so IOM, UNHCR, Europol, SECI in State Departmenta ZDA. V imenu RS sta se konference udeležila predstavnica MZZ, Sektor za mednarodne organizacije in človekovo varnost ter nacionalni koordinator za boj proti trgovini z ljudmi, MNZ. Konferenca je bila usmerjena na analizo razmer na področju boja proti trgovini z ljudmi v obdobju pet let po podpisu Konvencije ZN o mednarodnem organiziranem kriminalu s pripadajočim protokolom, ki se navezuje na problematiko trgovine z ljudmi ter novo nastalo Konvencijo SE o ukrepih zoper trgovino z ljudmi, ki je bila odprta za podpis na 3. vrhu Sveta Evrope, maja 2005.

Predstavniki Ministrstva za pravosodje in predstavnica društva Ključ sta se dne 19.10.2005 in 20.10.2005 udeležila konference v Bruslju, organizirane v imenu Evropske komisije na temo trgovine z ljudmi - "Tackling Human Trafficking: Policy and Best Practice in Europe". Predstavniki MP je aktivno sodeloval v interni delovni skupini »Investigating and Prosecuting« predstavnica društva Ključ pa v skupini »Supporting victims/safe return and reintegration«. Na podlagi idej in praktičnih predlogov, ki so nastali na konferenci ter v internih delovnih skupinah je Evropska komisija pripravila osnutek Načrta EU o najboljših praksah, standardih in postopkih za preprečevanje in boj proti trgovini z ljudmi (objavljen: 9.12.2005, Uradni list C 311, str. 0001-0012).

Veleposlanik R Slovenije pri OVSE in predstavnica MZZ, Sektor za OVSE sta se na Dunaju od 7 – 9. novembra 2005 udeležila OVSE tretje konference v okviru "Zveze proti trgovini z ljudmi", organizirane z namenom stimulirati koordinirano delovanje v smeri reševanja kompleksnega problema izkoriščanja za prisilno in suženjsko delo. Veleposlanik je med drugim v uvodnem govoru poudaril potrebo po sodelovanju med državami in mednarodnimi vladnimi in nevladnimi organizacijami v zavezništvu za boj proti trgovini z ljudmi in neke vrste institucionalizacijo tega sodelovanja. Razprava je potekala o oblikah trgovine z ljudmi za namene delovnega izkoriščanja in prisilnega dela, o delovanju proti trgovini za namene prisilnega dela in o primerih uspešnega sodnega preganjanja. Konferenca je poskušala odgovoriti na vprašanje, kako identificirati primere trgovine z ljudmi za delovno izkoriščanje in prisilno delo, o učinkovitih ukrepih za pomoč in zaščito žrtev trgovine za namene delovnega izkoriščanja in prisilnega dela in na vprašanje o tem, kako uspešno sodno preganjati primere trgovine z ljudmi za namene delovnega izkoriščanja in prisilnega dela.

Republika Slovenija je med 8. – 9. novembrom 2005 v okviru 35. zasedanja odbora ZN za ekonomske, socialne in kulturne pravice (OESKP) v Ženevi, predstavila in zagovarjala začetno poročilo po Paktu o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah (MPESKP). Odbor ZN za ekonomske, socialne in kulturne pravice je med drugim izpostavil tudi urejenost področja boja proti trgovini z ljudmi v Republiki Sloveniji. Republiki Sloveniji je priporočil, da sprejme učinkovite ukrepe za boj zoper trgovino z ljudmi in da poleg učinkovitega sistema pregona zagotovi tudi službe, ki bodo pomagale žrtvam trgovine z ljudmi, ter da ratificira Evropsko konvencijo o boju zoper trgovino z ljudmi. V skladu s priporočili Odbora za ekonomske, socialne in kulturne pravice ter drugimi mednarodnimi obveznostmi Republike Slovenije je Vlada Republike Slovenije v Spremembah in dopolnitvah Akcijskega načrta za boj proti trgovini z ljudmi za obdobje od leta 2004 do vključno 2006 že predvidela uresničevanje tako zastavljenih priporočil.

Predstavniki Policije, predstavnica nevladne organizacije Društva Ključ in Okrožni državni tožilec v Skupini državnih tožilcev za posebne zadeve so aktivno sodelovali v projektu "ENAT" financiran s strani Evropske komisije v okviru programov "Agis", ki je bil organiziran v Provincii di Lecce - R. Italija. Prvi del projekta, ki je potekal od septembra do decembra 2005 je zaključen in se nadaljuje tudi v letu 2006.

V okviru organizacije INTERPOL, v delovni skupini za boj proti trgovini z ljudmi, je bil predstavnik slovenske Policije aktivno vključen v pripravljalnem odboru za pripravo aktivnosti

delovne skupine. Sodelovanje je potekalo tudi v analitičnem projektu navedene delovne skupine "Red routes" s posredovanjem podatkov o novih načinih dela in izvedenih ukrepih.

Podobna oblika sodelovanja je bila vzpostavljena tudi z EUROPOLOM in sicer v okviru analitične delovne datoteke "Maritsa". Sodelovanje je potekalo v obliki izmenjav podatkov o načinih delovanja in primerih, ki se navezujejo na trgovino z ljudmi iz vzhodne Evrope na zahod.

Slovenska Policija je tudi v letu 2005 sodelovala v delovni skupini MIRAGE - boj zoper tihotapstvo in trgovino z ljudmi v okviru regionalne organizacije SECI. Poleg aktivnega sodelovanja pri izvedbi skupnih operacij, je sodelovanje z delovno skupino potekalo tudi na področju izdelave analitičnega poročila o stanju na področju tihotapstva in trgovine z ljudmi v državah članicah.

Društvo Ključ je v letu 2005 tvorno delovalo v okviru Mednarodne organizacije ACTA (Anti corruption and anti trafficking action) v katero so vključene nevladne organizacije iz desetih držav. V letu 2005 je bilo tako izvedenih pet usposabljanj iz področja managementa nevladnih organizacij, finančnega managementa nevladnih organizacij, izobraževanja in preventivnih dejavnosti v osnovnih in srednjih šolah, osnov korupcije in nudenja pomoči žrtvam trgovine z ljudmi.

Priloga 1: Statistični podatki – pokazatelji trgovine z ljudmi v Republiki Sloveniji

Tabela 1: Statistični podatki s področja preiskave in pregona kaznivih dejanj v povezavi s trgovino z ljudmi za leto 2005

Kaznivo dejanje (člen KZ)	Trgovina z ljudmi 387.a čl. KZ – 04	Spravljanje v suženjsko razmerje 387 čl. KZ	Zloraba prostitucije 185 čl. KZ – 04	Skupaj
Št. zadev (Kazenske ovadbe, poročila) podanih na ODT (zoper št. oseb)	3 (6)	4 (6)		7 (12)
Število žrtev kaznivih dejanj (status)	6 (polnoletne ženske)	1 (mladoletna ženska) 1 (polnoletna ženska)		8
Zavržene ovadbe s strani ODT (zoper št. oseb)	1 (1)	2 (5)		3 (6)
Uvedena preiskava (zoper št. oseb)	2 (5)			2 (5)
Izdaja pravnomočnih sodb				
Nerešene zadeve iz prejšnjih obdobj		5 (12)		5 (12)
Uvedene preiskave		3(iz leta 2001 in 2002)		3
Vložene obtožbe		2 (iz leta 2001)		2
Izrečena sodba (oprostilna, nepravnomočna)	1(1)			1

Tabela 2: Število potencialnih žrtev trgovine z ljudmi, obravnavanih s strani nevladne organizacije

	Potencialna žrtev trgovine z ljudmi	Potencialna žrtev prisilne prostitucije	Potencialna žrtev prisilnega dela	Skupaj
Mladoletna oseba (državljanstvo)	1 (Makedonija) 1 (SČG) 1 (Slovenija)	2 (Slovenija)		5
Polnoletna oseba (državljanstvo)	1 (Slovaška) 1 (Dominikanska republika) 1 (pogrešana oseba Slovenija) 1 (mati pogrešane osebe Slovenija) 1 (Ukrajina) 1 (Kolumbija) 1 (Slovenija)	1 (pogrešana oseba Slovenija) 1 (Slovenija) 1 (SČG)	1 (Slovenija)	11
Skupaj	10	5	1	16

Tabela 3: Število izdanih delovnih dovoljenj za t.i. rizične poklice

Izdana delovna dovoljenja za t. i. "rizične poklice"	2004	2005
Poklic plesalke	707	694
Poklici v gradbeništvu	3.665	3.465
Kitajski državljani zaposleni v gostinstvu	245	284
Skupaj	4617	4443

Tabela 4: Izdana delovna dovoljenja za poklic plesalke v letih 2001 - 2005

	2001	2002	2003	2004	2005
Izdana delovna dovoljenja – poklic plesalke	679	630	880	707	694

Vir: ZRSZ